

EUFORIJA

REJTING ZA PREDUZEĆA

SADRŽAJ

Uvod – dozvolite da se predstavimo

Rejting – sadržaj i uloga u savremenom bankarstvu

Teorijska osnova - vrste rejtinga i standardi projektovanja

Praksa – situacija kod većine banaka, zahtjevi budućnosti

Naše rešenje – pregled ključnih karakteristika i funkcija

Ključni brenefiti – pregled prednosti ponuđenog rešenja

Uslovi – ključni elementi za donošenje odluke o nabavci

Autori-konzorcijum

	Naziv članova konzorcijuma Name(s) of legal entity or entities making this Consortium	Zemlja registracije Country where the entity is registered	Ključna kompetencija Key competences
Lider Leader	SBS d.o.o. Beograd	Serbia	Zastupništva, hardverska podrška, organizacija, marketing, budžet
Član Consortium member	SMARTBIT d.o.o., Beograd	Serbia	Programska podrška
Član Consortium member	AREJIT d.o.o. Beograd	Serbia	Programska podrška
Član Consortium member	FOR d.o.o. Podgorica	Montenegro	Finansijski konsalting, bankarska iskustva, poznavanja regulative

Karakteristike tima

- **Multidisciplinaran:** U procesu razvoja su uključeni brojni spoljni saradnici.
- **Visoko stručan:** Niko ispod 15 godina iskustva u oblastima svojih specijalnosti. Članovi tima nosioci su akademskih titula i priznati specijalisti u svojim oblastima.
- **Strateški orjentisan:** cilj nije kratkoročna zarada već inovacija koja pokreće nove inovacije.
- **Raspoloživost:** Tim je koncipiran da služi ovom projektu.
- **Zamjenjivost:** projekat ne zavisi od pojedinca.
- **Nosilac autorskih prava je Konzorcijum.**

Goran Knežević PhD (Key Expert No. 1; Project Manager) – Goran is currently the CEO of the financial consulting firm FOR d.o.o. based in Montenegro. Prior to occupying this position, he has held top-level positions in various financial institutions in Montenegro, CBOM included (was member of Council, and the key responsible person for banking supervision). Goran has over 30 year of experience working in area of finance, banking, governmental activities, accounting and auditing. He has worked both as central and commercial banker, macroeconomist, high level manager, a certified: broker and dealer, financial analyser, accountant and auditor with broad experience in managing deferent type of organizations.

Goran has specialized knowledge in area of portfolio management, banking supervision, regulation and restructuring, risk management in financial sector, including research and development projects, monetary and fiscal policy setting and is highly experienced in analysing performance of FI. Additionally, he has valuable knowledge in managing HR especially in area of training, capacity building and performance measurement.

Goran was be responsible for the overall concept of the raiting , and quality assurance. He will be part of the delivery team and will act as an expert for development of new modules of the software and procurement requirements related to additional development.

Rejting: Zašto je bitno imati?

Rejting

Alat mjerenja kreditnog rizika i klasifikacije pojedinačnih i grupnih kreditnih izloženosti primjenom kvalitativnih i kvantitativnih kriterijuma na sistematičan i objektiviziran način.

Usklađenost

Regulatori zahtjevaju klasifikaciju pri inicijalnom odobrenju i periodično. Zahtjeva se obrada velikog broja informacija što bez sistema kreira operativne i rizike neusklađenosti. Nova regulativa dodatno pojačava potrebe posjedovanja rejtinga za izračun PD i ispravki.

Upravljanje rizicima

Na nivou izloženosti ili na nivou portfolija, na nivou očekivanih ili neočekivanih gubitaka zahtijeva segmentiranje, mjerenje rizika, praćenje tranzicija i trendova, stresno testiranje, projektovanje PD, upoređivanje po različitim osnovama, modeliranje i objektivnost. Pogled u budućnost je zahtjev.

Preuzimanje rizika

Banke su „Price Maker,“ i „Risk Taker,“ što zahtjeva povezivanje mjerenja rizika i cjenovnih politika. Razvoj novih proizvoda je nezamisliv bez digitalizacije procesa.

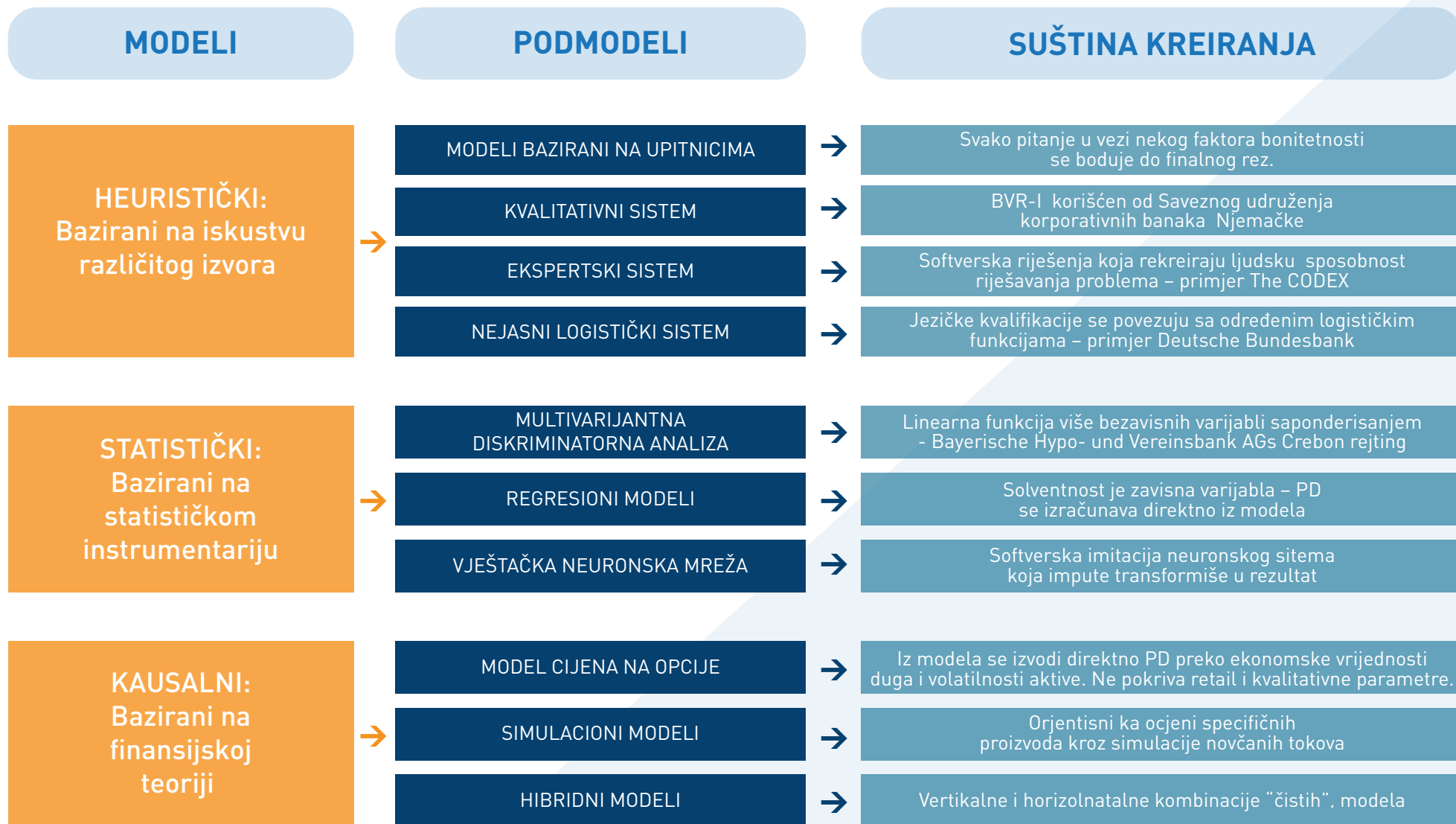
MSFI & MRS

Potrebno imati sistematizovane, uporedive i objektivizirane podatke o promjenama za izgradnju rasporeda vjerovatnoće (PD) za individualne i grupne ispravke.

Rejting

Rejting agencije redovno objavljuju kratkoročne i dugoročne stope default-a po rejting kategorijama, industrijama, regionima, proizvodima i drugim segmentima .

Teorijska osnova: Kakve sve modele poznajemo?

Praksa na Balkanu

- Rejtinzi kod banaka u okviru grupa. Ostali imaju interno razvijane skoringe.
- Rejtinzi i skorinzi nijesu integrisani u ukupni sistem upravljanja rizicima.
- U najvećem broju slučajeva dominiraju heuristički sistemi sa visokom subjektivnošću, velikom manuelnim radom i visokim operativnim rizikom.
- Slaba povezanost sa utvrđivanjem rezervacija i ispravki vrijednosti.
- Sistemi ne omogućavaju izračun PD (probability of default).
- Povezanost sa Core sistemima je na niskom nivou sa problematičnim načinom generisanja podataka.
- Povezanost sa cijenovnim politikama je na niskom nivou.
- Sistemi su vremenski konzumni i neprikladni za monitoring rizika.
- Broj klasifikacionih kategorija je obično nedovoljan za kontrolu rizika.
- Uglavnom ne pružaju razvojne mogućnosti u skladu sa rastućim potrebama.

Rezultati procesa rejtinga

SVI PRIVREDNI SUBJEKTI

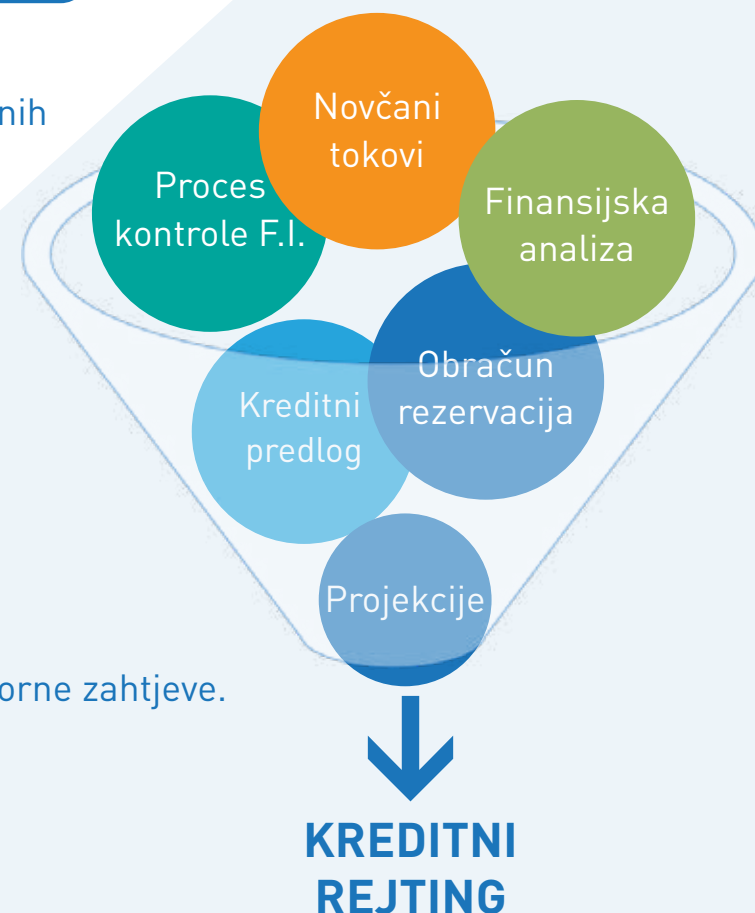
Svi subjekti: Alat mjerenja kreditnog rizika i klasifikacije pojedinačnih i grupnih kreditnih izloženosti je primarno dizajniran za srednja preduzeća ali se, po želji korisnika, lako redukuje ili proširuje.

Svi proizvodi: Alat je dizajniran za mjerenja kreditnog rizika zajmoprimca ali je upotrebljiv za mjerenje kreditnog rizika proizvoda i fin. instrumenata.

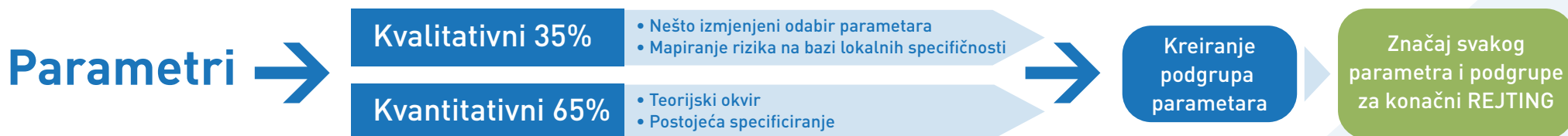
Sve djelatnosti: Alat je dizajniran za mjerenja kreditnog rizika u okruženju u kome su dominantne trgovina, usluge i mala proizvodnja.

Sve oblike organizovanja: Alat je dizajniran za sve oblike organizovanja.

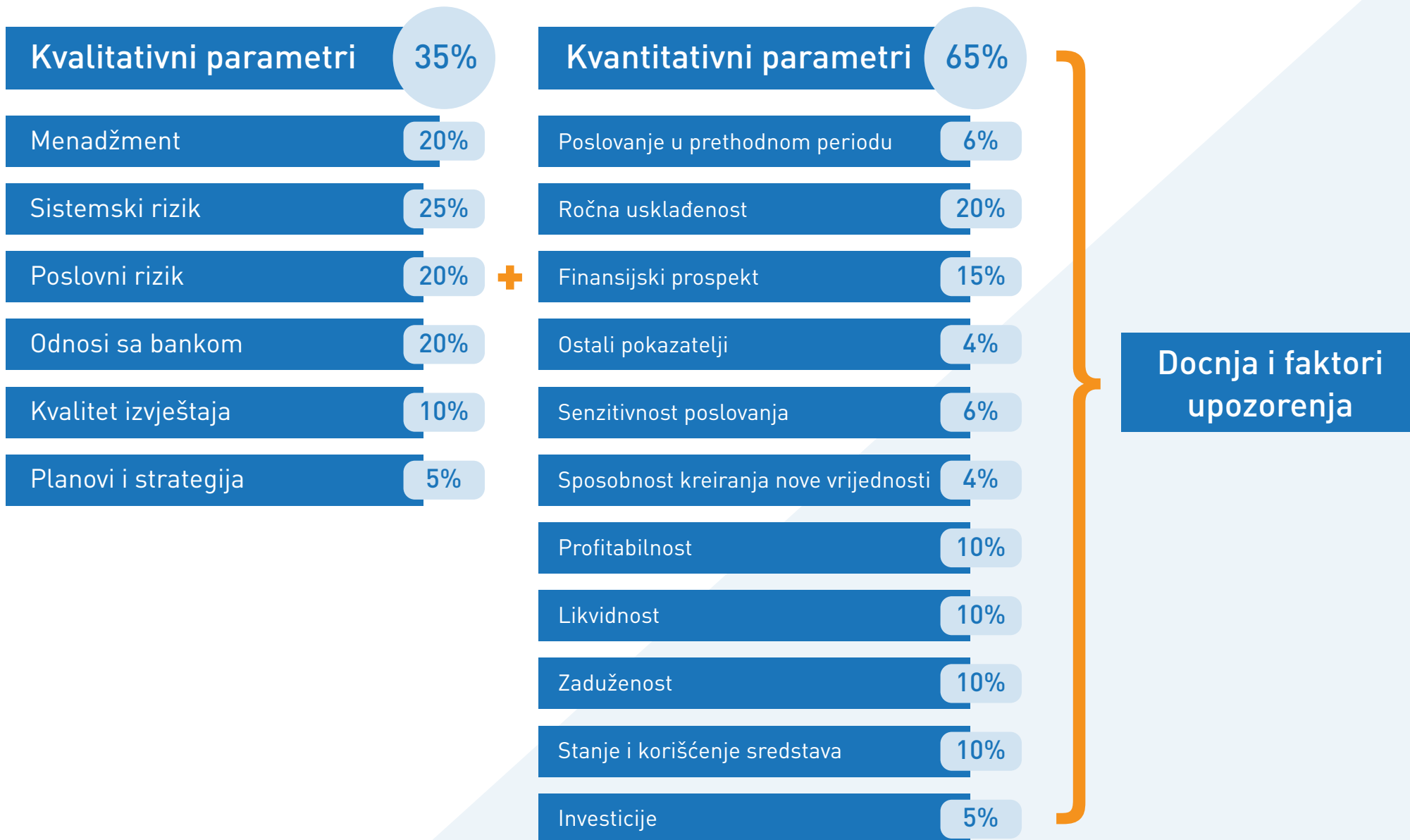
Sve zahtjeve usklađenosti: Alat je dizajniran da pokrije različite regulatorne zahtjeve.

Proces dobijanja rejtinga

Sadržaj

Proces kalibracije

- Rejtinzi kod banaka u okviru grupa. Ostali imaju interno razvijane skoringe.
- Parametri: Banka može da mjenja proporciju između grupa parametara
- Parametri: Banka može isključuje parametre ili uključuje nove
- Parametri: Banka može dati druge specifične grupi ili pojedinačnom faktoru
- Faktori upozorenja: Banka može kreirati svoje faktore i utvrditi im značaj
- Analitike: Banka može kreirati sa čim će porediti pojedine analitike troškova
- Analitike: Banka može kreirati željenu analitiku novčanih tokova
- Kontrole: Banka može kreirati faktore eliminacije i kontrole fin. izvještaja
- Kontrole: Banka može automatizovati projektovanje novčanih tokova
- izvještaji: Banka može kreirati kreditni prijedlog po sopstvenim potrebama

Uvezivanje

Opšte	CBOG	IFRS 9	Banka	S&P	Moody's	PD Raspon	Prosek PD (interpolirano)	Prosek PD (Main Class)	Preporuka za Emg.Mar	
Učinak	A	Faza 1	AAA	AAA	Aaa	<0,01	<0,01	0	0,1	
			AA	AA+	Aa1	0,01 - 0,02	0,02	0,01		
				AA	Aa2	0,02 - 0,04	0,03			
			A	AA-	Aa3	0,04 - 0,05	0,04	0,05		
				A+	A1	0,05 - 0,06	0,05			
A-	A		A2	0,07 - 0,08	0,07					
A-	A-		A3	0,08 - 0,11	0,09					
Navedeni uzorak	B1		BBB	BBB+	Baa1	0,11 - 0,17	0,15	0,37	0,318	
				BBB	Baa2	0,17 - 0,29	0,25			
			BBB-	Baa3	0,29 - 0,51	0,42				
	B2	BB	BB+	Ba1	0,51 - 0,89	0,71	1,45	0,505		
			BB	Ba2	0,89 - 1,54	1,19		1,005		
		B	BB-	Ba3	1,54 - 2,67	2	2,005			
		B-	B+	B1	2,67 - 4,62	3,35	6,59	3,175		
B-	B	B2	4,62 - 8,1	5,63	6,59	6,332				
Ne-standardan	C1	Faza 2	C1	B-	B3	8,1 - 13,88	9,45	9,45	7,969 - 12,65	
	C2		C2	CCC	Caa1	13,88 - 26,63	15,89	15,89	15,89	
			C3	CC	Caa2	26,63 - 44,70	34,14	34,14	35	
Sumnjiv	D	Faza 3	D	C	Caa3	44,70 - 100		44,7	45	
Gubitak	E		E	D	D	D	100		100	100
				D	D	D	100		100	100

Nominalna verovatnoća je funkcija procene rizika

PD = C(Risk Rating)

Za Basel II C je poznato kao kalibracija

Basel III povećava zahtjeve za korišćenje rejtinga

Zahtjevi klasifikacije u potpunosti ispoštovani

Ključni benefiti

1. Efikasnost

Proces štedi ljudski faktor jer je produktivnost znatno veća

2. Odlučivanje

Odlučivanje je objektivizirano uz dobro razdvajanje preuzimanja od upravljanja rizikom i lakše delegiranje ovlašćenja

3. Povezivanje

Retervacije, IFRS 9, adekvatnost kapitala, cjenovna politika, performans

4. Kapital

Produkuje manje zahtjeva za kapitalom i nižu volatilnost zahtjeva

5. Konkurentnost

Poboljšava odnose sa klijentima, digitalna prodaja i cross selling

6. Kontroling

Sa sistemom se lakše razvija sistem ciljeva, KPIs i mjerenje učinaka

7. Razvoj i obuhvat

Grupno rejtingovanje, projekcije, raznovrsni obuhvat preduzeća i proizvoda, osnov za usaglašavanje sa propisima i dalji razvoj sistema

REJTING JE

E **FORIJA**

E **FORIJA**
